

TANULMÁNYI SZEMLE

Hegy András

Misszió a harmadik évezredben (4.)

(Kiemelt részletek a tanulmányból)

(Az előző számokban közölt tanulmány folytatása)

IV. Merre tovább?

1. Plántálás vagy szakadás?

1. Korszakokat meghatározó igék

Az egyház történetének egyik-másik korszakában fontossá váltak bizonyos bibliai igazságok és természetesen a hozzájuk kapcsolódó bibliai szakaszok is. Pontosabban azok az igék, amelyeknek az időszerűsége megnőtt, és egyszer csak beszélni kezdtek, és szavukat meg is hallották a hívők. Olykor az egyház egészét, máskor egy szűkebb csoportot ragadott meg egy-egy bibliai igazság. Sok esetben jogosan, máskor a szándék meg az eredmény nem ilyen egyértelmű.

Ha történelmi szükségszerűség veti fel azt, hogy egy ige kifényesedjen, bizonyára mögötte van a történelem Ura, a Mindenható Isten. És ha vajúdással kerül is bele a keresztyén-ség vérkeringésébe, áldásos befolyása előbb-utóbb nyilvánvalóvá válik. Ha pedig emberi indíték által kerül egy bibliai szakasz a középpontba, eredménye is csupán emberi marad.

ciójában megfogalmazódott kijelentése: „Tudja meg hát Izrael egész háza teljes bizonyossággal, hogy Úrrá és Krisztussá tette őt az Isten. És nincsen üdvösség senki másban, mert nem is adatott az embereknek az ég alatt más név, amely által üdvözülhetnek, csak a Názáreti Jézus Krisztus neve.” (ApCsel 2,36; 4,12) Ugyanilyen volt a reformáció idején a hitből való megigazulás alapigéje is: „Mindenki vétkezett és hijjával van az Isten dicsőségének, ezért Isten ingyen igazítja meg őket kegyelméből, miután megváltotta őket a Krisztus Jézus által. Mert az Isten őt rendelte engesztelő áldozatul azoknak, akik az ő vérében hisznek.” (Róm 3,23–25) De említhetném a baptista közösség születésének nagy igéjét, ami szintén az Úr Jézus szava: „Térjete meg, mert elközelített a mennyek országa.” (Mt 4,17)

Azt sem szabad szem elől téveszteni, hogy a történelemformáló igék másról sem szólnak, mint a Megváltóról, a mi Urunk Jézus Krisztusról, nem pedig egy akár a maga helyén ugyan fontos, de mégiscsak másodrendű igazságról. Ha minden általa és reá nézve teremtett, még hozzá a mennyben és a földön, és ő a láthatatlan Isten képe (Kol 1,13–20), akkor ez nem is csoda. Ki más volna képes az emberiség dolgait jó irányba fordítani? Egedül ő.

2. Hogyan is használjuk mi a Bibliát?

Pedig vannak olykor másfajta igék és másfajta jelenségek is. Egy példán keresztül mutatok be ilyet. Tízegynéhány évvel ezelőtt a József utcai gyülekezet vendége volt idősebb Veress Ernő. Akkor éppen Csíkszeredában lakott abból a célból, hogy ott gyülekezet alakuljon, hiszen ebben a városban korábban nem laktak baptisták. Asztali beszélgetés közben elmondta, hogy a vonaton összefutott olyan hívőkkel, akik dicsekedve emlegették a Mk 16,18-at: „kígyókat vesznek kezükbe, és nem árt nekik.”

Kissé provokatív módon fordultak felé, hogy máshol nem, de az ő gyülekezetükben istentisztelet keretében bizony meg merik fogni a kígyót, ők is megtették már, és íme mégis élnek, és nincs semmi bajuk.

Veress testvér a maga alázatával elmondta nekik, hogy ismeri ezt az igét, hiszi is, emlékszik is Pál apostolra, akit megmárt a kígyó és halálát várták, de életben maradt (ApCsel

„Mert úgy határoztam, hogy nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről.” (2Kor 2,2)

Emlékezzünk a történelemformáló nagy igékre! Az apostolok korában az Úr Jézus ajkáról hangzott: „Elmenvén széles e világon tegyetek tanítványokká minden népeket” (Mt 28,19), vagy az egyházatyák korában döntővé vált, amikor a krisztológia tanát kellett kifejteni és megvédelmezni, hatalmas alapot adott a Szentlélek Péter apostolnak a pünkösdi prédiká-

28,5). Nem gondolja viszont, hogy ezt provokálnia kellene bárkinek, hogy a hitét igazolja vele. Pedig tapasztalata is van arról, hogy Isten valóban csodának számító módon képes megtartani a benne bízókat. Elmondta nekik, hogy amikor Zilahon volt lelkipásztor, sokan megtértek a városban, köztük katonatisztek feleségei, és egy rendőrtiszt felesége is, behívták a Szekuritáté irodájába, és szépen is, csúnyán is próbálták rávenni, hogy hagyjon fel a térítgetéssel. Végül megfenyegették, hogy elteszik láb alól.

Laurent de La Hire: Pál apostolt megmarja egy kígyó Máltán

Aztán amikor egy hétköznapi este későn ért haza egyik körzeti állomásról, levett a polcra egy üveg zakuskát, hogy megkenje vele a kenyeret. Az első falat után lefordult a székről. Alig maradt életben. Felesége a robajra ébredt, és azonnal kimosta a száját, és mindent megtettek, amit ilyen helyzetben megtehettek érte. Mivel tudta, hogy figyelik, igyekezett ellátni betegen is a szolgálatát. Az autóbussz fogantyújába kapaszkodva tudott csak állva maradni, olyan gyenge volt. Megmérgezték, mégis életben maradt. De ez az ágában sem volt kóstolgatni a mérget. Tehát a Márk evangéliumának szövege nem azt mondja, hogy a jézusi ígérettel játszózni is lehet. Azonban így sem győzte meg őket tévelygésükről. Hát „kifényesedhet” egy ige!

3. A gyülekezetplántálás születése

Napjainkban abból a szándékból, hogy áttörjük a misziós pangást, sok nemes elhatározás, áldozatkészség és kezdeményezőkészség következtében új gyülekezetek alakulhattak. Főleg országunknak azokon a részein, ahol korábban a baptista misszió nem volt, például a Dunántúl északi részén. Némelyik gyülekezet éppen csak maroknyi, némelyik nagyobbra nőtt. Ennek a mozgalomnak is megvan a maga alapigéje: „*En plántáltam, Apollós öntözte, de a növekedést Isten adta.*” (1Kor 3,6) Sőt így folytatja a Biblia szövege: „*úgyhogy az sem számít, aki ültetett, az sem, aki öntöz, hanem csak az Isten, aki a növekedést adja.*”

A gyülekezetplántálókért imádkoznunk kell, és amennyiben tehetjük, támogatnunk is kell őket. Anyagiakkal, szolgálattal vagy olyan módon, ahogy ezt ők igénylik. Mert nem kívánatos, hogy a régi alapítású és az új gyülekezetek

szembekerüljenek egymással, vagy akár csak nélkülözzék egymást.

4. A szakadás plántálás?

Létezik azonban egy másikfajta „plántálás” is. Amikor egy gyülekezet szétszakad, és ezt olyan módon állítják be, mintha gyülekezetplántálásról volna szó. Pedig a valóság az, hogy valami miatt feszültség támadt a gyülekezetben, esetleg valakik ezt a feszültséget kívülről gerjesztették is, és végül már nem lettek képesek együtt élni – vagy szubjektíve így gondolták –, és jobbnak látták, ha elválnak útjaik. Sajnos túl sok gyülekezet szenved ma ettől a mondhatnám „jelenségtől”, ha éppen csak egy jelenség volna, nem pedig olyan esemény, amit az érintettek egy része győzelemként, másik része tragédiaként él át. Miközben mindegyik a maga igazát bizonygatja, és keresni kell az igazi okot.

Isten kegyelmes volt hozzánk, és megőrzött minket több mint másfél század óta, a baptisták nem szakadtak, míg más szabadegyházak igen. Sőt miután a kommunizmus korlátozó hatása megszűnt, számos helyen lehetőségessé vált új baptista gyülekezetek létrejötte. Az újonnan alakult gyülekezetek száma hetven körül van. Némelyik már évtizedes múltra tekint vissza, míg több házicsoport jellegű, vagy éppen csak létrejövésben van. Némelyik létszáma meghaladja a negyvenet vagy a százat, míg mások létszáma tíz alatt van. Néha ez a létszám hirtelen megnő, és utána ugyanolyan gyorsan lecsökken.

Külön öröm, hogy az új gyülekezetek jelentős része hazánk olyan területén született, ahol korábban nem tudott megtapadni a baptista misszió, főleg a Dunántúl nyugati vidékén, Vas és Zala megyében. Ezenkívül meg kell említeni a romák között végzett missziómunkát is, hiszen ahol a körülmények úgy adódtak, színroma gyülekezetek jöttek létre. Vannak lelkészek és gyülekezeti munkások, akik teljes szolgálati idejüket erre szentelik.

Sajnos sok új alapítású gyülekezet azonban gyülekezeti szakadás révén keletkezett. Az új zenei és kegyességi irányzat nem találta meg a helyét a már kialakult kultúrával rendelkező közösségekben, és sokszor sok sebet okozva kisebb-nagyobb csoportok hagyták el az anyagyülekezetet. Ez némely esetben sokan úgy vélték, hogy mindkét utódgyülekezet javára válik, legtöbbször azonban a közösség csak gyengült általa. Máskor valamilyen új kegyességi mozgalom vagy csupán szóhasználat vált a szakadás előidézőjévé. Égre nézve, kezeket felemelve vagy összetéve és szemünket behunyva kell imádkozni? A megszokott módon vagy pászkavacsora jelleggel kell úrvacsorázni? Szószékről kell-e ígét hirdetni, vagy mikrofonnal a kézben a szószéket messze elkerülvé? Énekkar énekeljen-e, vagy dicsőítő csoport? Az új fordítású protestáns Bibliát használják-e, vagy mivel az alacsonyabb lelki színvonalra vall, a Károli az autentikus fordítás? Kell-e még egyáltalán szakrális céllal épült imaház, vagy megfelelőbb egy klubszoba? A sort sajnos lehetne folytatni.

A kiszakadt csoportok tagjai – sok esetben jóhiszemű hívő emberek – úgy élik meg a szakadást, mint egy győzelmet. Kényelmetlennek vélt tradícióktól, rajongásukat, túlfűtöttségüket mérséklő és korlátozó gyülekezeti rendtől, netán megromlott testvéri viszonyok rendezésének igényétől és bibliai kötelezettségétől menekülésüket szabadulásnak látják és látatják.

5. Volt már szakadás korábban is

Vajon a szakadások vezetői közül kinek van tudomása arról, hogy a szocializmus időszakában az MSZMP Politikai Bizottságának 1960-as határozata alapján az ÁEH (Állami Egyházügyi Hivatal) és a BM (Belügyminisztérium) elhárítási osztálya volt megbízva azzal a feladattal, hogy vizsályt szítson az egyházak és hívő gyülekezetek vezetői és tagjai között? Ki voltak képezve arra, hogy intrikákkal, hazugságokkal, emberi gyengeségeket és érdekeket is kihasználva személyes ellentéteket szítsanak, felnagyítsanak olyan kérdéseket, amelyeket nyugodt körülmények között meg szoktak oldani az emberek. Megmérgezték a közbeszédet, az egymás közti bizalmatlanság és gyanakvás légkörét ültették el.

Ez az egyházak munkáját lejárató tevékenység a mai napig nem halt el. A balliberális média minden adódó alkalmat felhasznál az egyházak hitelének rontására, és ha éppen nincs ilyen, akkor kreál.

Ilyen módon sikerült szétszakítaniuk a hatvanas-hetvenes években a metodistákat és az adventistákat.¹ Ma pedig nem kell ehhez külső „segítség”, megoldják ezt a gyülekezetekből kikerülő önfejű és öngaz „felébredtek” is.

Tomka Ferenc írja a szocializmus időszakáról: a római katolikus egyház ezekben az években elsősorban nem a diktatúra üldözéseinek következtében gyengült meg, hiszen az mártírokat is termelt, hanem az egység hiányában, a testvéri szeretet hiányában, a bizalom hiányában, amely nélkül minden közösség elveszti megtartó erejét.²

A szakadást okozó emberekről a Biblia azt tanítja, hogy kerülni kell őket – bárkik legyenek is azok (Tit 3,10). Mert munkájuk nyomán felfuvalkodottság, vitatkozás, szóharc, irigység, viszálykodás, gonosz gyanúsítgatás születik, és a kegyességet a nyerészkedés eszközének tekintik (1Tim 6,4-5).

Infantilis ötlet: felfújható gumitemplom valahol az óceán túlsópartján

6. Gyülekezetplántálás és a szórványmisszió

A gyülekezetplántálás előtérbe kerülése felvet egy másik problémát is. Szabad-e magára hagyni a baptista egyháznak vagy az egyház gyülekezeteinek a szórványokat? Vagyis azokat a gyülekezeteket, ahol már csak tíz vagy annál is kevesebb tag van, bár adott esetben gazdag múltra tekint vissza? Igen sok – évtizedek óta már csak vegetáló vagy „halálra ítélt” – gyülekezet még ma is él. És nem csupán azért, mert az utóbbi két évtizedben meglehetősen nagy létszámú baptista hívő költözött át az országhatárok változásával Romániába átkerült magyar területekről, hiszen ezek többsége inkább a nagyobb gyülekezeteket kereste és találta meg. Hanem mert a szórványgyülekezetekben is hívő emberek élnek, és Isten felhasználja őket nem csupán saját üdvösségük megtartása érdekében – ez sem elhanyagolható szempont –, hanem országának terjesztésére is. Az újonnan plántált gyülekezetek számára sem példaadó, hogyha az az üzenet feléjük, amelyben nem szaporodnak bizonyos létszám fölé, ugyanez a sors vár rájuk is.

Ma lelkes fiatalok olykor elmarasztalják ezeket a szórványgyülekezeteket. A gyülekezetek számlájára írják a taglétszám leépülését. Valószínűleg ezekben a gyülekezetekben is gyarolásokkal küszködő emberek éltek mindig is. De megfigyelkednek a *Rákosi* és *Kádár* korszakról, amikor a téészek szervezése idején kihúzták a vidéki lakosság talpa alól a talajt. Magam is emlékszem, hogy eleinte a téésztagek egy kék kocás fűzetbe írták a munkaegységet, és hónapokon át a téesz nem fizetett semmit. Aztán zárszámadás idején kiderítették, hogy nem a téesz tartozik a tagoknak munkájuk ellenértékével, hanem a tagok tartoznak a téésznek. Ezekben az időkben menekültek az emberek, a hívők és a nem hívők is a városok felé, mert vidéken nem lehetett megélni és eltartani a családot. A gyárak meg felszívták a vidéki lakosság jelentős hányadát. A pesti vagy a városi gyülekezetek fogadták be a vidékről felköltözőket. Igazságtalan dolog tehát életképtelenséggel megvádolni ezeket a gyülekezeteket.

A gyülekezetek léte és természetesen a benne élő hívők támogatása viszont nem gazdasági jellegű vállalkozás, amely bizonyos létszám esetén kifizetődő, bizonyos létszám alatt viszont már nem. Ha ez így volna, manapság tanulnunk kellene a népegyházak lelkészeitől, akik különösen a Dunántúlon két-három hívőért is több tíz kilométert autóznak, mert azon a településen már csupán annyi evangélikus vagy református van. És ha már istentiszteletre nem képesek összejönni, elmennek és meglátogatják a betegágyban fekvőket is.

7. A szakadás bizonyos trauma

Az elmúlt esztendőben több olyan gyülekezetben megfordultam, ahol a szakadás sebei még nagyon frisssek voltak. Volt olyan gyülekezet, ahol a nyolcvanas évek nagy építési lázában megadta Isten, hogy együtt dolgozzak a testvérekkel. Együtt kevertem a betont meg a maltart azokkal az atyafiakkal, akik most nyakamba borulva sírtak. „Emlékszel, amikor a téglákat a helyükre raktuk, néhány sor után elcsendesedtünk, és Istentől azt kértük, hogy áldja meg azt a valakit, akiről csak annyit tudunk, hogy majd emellé a fal mellé fog leülni, hogy szomjas lelkét Isten igéjével üdítse fel, vagy ha bűnei hozzák, szabadítsa meg azokból. Imádkozva építettünk, és építettük az imaházat a fia-

inknak is. A fiaink pedig már nincsenek...” – Szívszorító volt hallgatni.

Az istentiszteleti kultúra radikális változása történik napjainkban. Új formák, új istentiszteleti eszközök és új felfogás figyelhető meg világszerte

De hallottam ennek az ellenkezőjét is szakadás után. „Most aztán már minden csodálatos! Minden könnyű, minden szuper!” – és áradt belőle az, hogy ezt már régen meg kellett volna lépniük, ki kellett volna szakadniuk. Pedig ismertem az illetőt. Korábbi éveiben tényleg Isten csodáit élte át. Először tért meg a családjából, és igazán megtért. A férjét úgy markolta ki a lefelé húzó baráti köréből. Gyerekei, bátyja és annak családja is az ő határozott hitére tértek meg. Most pedig ezt majdnem a semminek látja. Pörög-pörög, és csak azért imádkozom, hogy amikor majd kijózanodik, egyáltalán megmaradjon a hitben.

8. Vajon mi lehetne az aktuális ige ma?

Melyik igének kellene kifényesedni ma? Olvassuk csak gondosan és hittel az Úr Jézus főpapi imáját: „*Azt akarom, Atyám, hogy akiket nekem adtál, azok is ott legyenek velem, ahol én vagyok, hogy lássák az én dicsőségemet, amelyet nekem adtál, mert szerettél engem már a világ kezdete előtt. Hogy mindnyájan egyek legyenek, úgy, ahogyan te, Atyám, énbennem, és én tebenned, hogy ők is bennünk legyenek, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem.*” (Jn 17,20–24)

Nem képzelhetjük azt, hogy Isten csak a baptistákat szereti, vagy csak a karizmatikusokat, vagy csak a római katolikusokat. Ha Isten új életet ad, ha bűnbocsánatát kiterjeszti bárkire, aki őszinte szívvel közeledik hozzá, és megtalálja a helyét és szolgálatát egy bibliás vagy bibliássá lett közösségben, mi nem vonhatjuk meg a kegyelmét senkitől. Sőt örömet okoz, ha látjuk, hogy megtérnek, hitükben megújulnak reformátusok, evangélikusok, római katolikusok vagy bárki más. Testvérnek tekintjük őket, mint ahogy testvérnek tekintettük korábban is főleg az evangéliumi közösségeket: metodistákat, adventistákat, pünkösdieket, szabadkeresztyéneket stb. Ha velük tudunk önzetlen szeretetben, jó kapcsolatban lenni, miért ne tudnánk mi, az egy közösséghez tartozók, akiknek a múltunk egy, családi kötelékek kötnek össze?

9. Az egység fontos!

Vajon a szakadás erősíti a közösséget, vagy gyengíti? Nem véletlen, hogy az egyház ellenségei bomlasztani akartak, mert tudták, hogy ha a gyülekezetek és a közösség egésze egy-

ségben él, akkor erősek. De ha megbomlik ez az egység, meggyengülnek, és külön-külön már fel lehet őket morzsolni.

Tomka Ferenc kesereg, hogy az egyház zaklatásának idején a legnagyobb baj az egység hiánya volt. A főpapokat ugyanúgy, mint az alsó papságot és a híveket, sikerült egymás ellen kijátszani, őket szembefordítani. Mindenki gyanakodott mindenkire. Az igaz, hogy idehaza nem volt olyan kvalitású vezetője az egyháznak, mint *Márton Áron* római katolikus püspök Erdélyben. A papságnak, meg az üldözött és megszegényített híveknek nem volt igazodási pontjuk, mint odaát. Tomka Ferenc bánkodik, hogy idehaza nem volt egy hasonló személyiség, aki tartotta volna a lelket az elszigetelt, elbizonytalanított, megfélemlített plébánosokban és kispapokban. És csekély kivételtől eltekintve nem találták meg a hívek egymás kezét, hogy erősítsék egymást.

Ha ma üldözés támadna, a felaprózódó, legalábbis két különböző értékrend között vergődő baptistákkal könnyebb lenne elbánni. Sőt szemükbe vágni, hogy lám egymással sem tudnak kijönni. Pedig tapasztalatom szerint az egyszerű baptista hívők ugyanúgy gondolkodnak, ugyanazt hiszik, ugyanúgy és főleg ugyanahhoz az Istenhez imádkoznak. Zenei ízlés, szószéki hangvétel, generációs problémák, kegyességi hangsúlyok, amik megosztják a népünket, a legtöbb probléma mindig is megvolt. A generációk közötti különbség nem új találmány. Kezelnit tudták ezeket, de talán akkoriban még olyanok nem voltak, akik a generációkat a háttérből egymás ellen hangolják.

Az új generációk istentiszteleti gyakorlatában az ének-zenei elemek elsődlegessége nyilvánvaló. A generációs és kulturális feszültségek egyik fő motívuma, mely sok gyülekezetben lett a megosztottság forrásává

Jegyzetek

¹ Tomka Ferenc, *Halálra szántak, mégis élünk.* (Budapest, Szent István Társulat, 2005) 412. o.

² U. o., 464. o.

(Folytatjuk)